

Fáy-kastély és park

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI:

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/egyház/szervezet/vállalkozás) neve:
**Települési Értéktár Bizottság, POLGÁRMESTERI HIVATAL, 2119 Pécel,
Kossuth tér 1. +36 (28) 622 007, ertektar@pecel.hu**

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai
Név: **Péceli Települési Értéktár Bizottság**, Ivánkovicsné Polmüller Brigitta
Levelezési cím: Ivánkovicsné Polmüller Brigitta, Maglódi út 54.,
Telefonszám: 30-2187577, 28-452 625
E-mail cím: polbrigitta@freemail.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI:

1. A nemzeti érték megnevezése:Fáy kastély és park
2. Fellelhetőségének pontos helye:...2119. Pécel. Maglódi út 57
3. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik (helyi, regionális, országos): **Települési, Megyei és Magyar Értéktár.**
4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A Fáy család egyike a legrégebbi magyar nemesi családoknak. Ősök Rugacs vitéz és fiai Don és Barnabás) 1241, a [muhi csatában](#) úgy mentették meg a futó **IV. Bélát**, hogy kidőlt lova helyett egyikük saját lovát adta alája, míg maguk a holttestek közé lapulva várták be a mongol hadak elvonulását. A király 1243. Abaúj vármegye Fáy nevű földének odaajándékozásával jutalmazta meg hűségüket s ebben V. István is megerősítette őket. Don fia, Orbán, 1292. már Fáynak nevezte magát.

A Fáy család már 1612-ben birtokos Pécelen., de birtokosai voltak Locsodnak, Gombának, és Gyömrő felének is.

Galgóczy Károly 1896-ban Pécelről írt könyvében említi, régi törzsbirtokosként a Fái Fáy családot , melyet fenti időben a nagy birtokkal rendelkező id. Fáy Béla úr képviselt. Említést tesz arról is , hogy a Fáy Ferenc úrnál lévő levéltárban talált dokumentumok alapján elzalogosítás útján került : Gomba , Péczel, Maglód , Gyömrő, Locsod , bizonyos része 1612-ben a Fáy család tulajdonába. Ennek révén került az Abaúj vármegyéből származó Fáy család először Péczel birtokába.

A Fáy és Ráday család története több szálon is összekapcsolódik.

A Fáy család igen sok és szerteágazó rokoni kapcsolatokkal rendelkezett. A szerteágazó köznemesi család tagjai között voltak politikusok , katonák , zenészek, írók,

....

A leszármazottak közül sokan ma is élnek.

A Pécelen élő Fáyak tulajdona volt a Szent Imre körút elején épített kúria is. Ezt a kúriát vásárolta meg 1892-ben a Szilágyi család, majd tőlük 1927-ben a Jézus Szíve Néppléányok társasága.

Id.Fáy Béla nem csak földbirtokos, de a református egyház főgondnoka is volt Pécelen. Kiváló szőlőültetvényvel rendelkezett, gazdálkodott. .Fia Fáy György is folytatta ezt a tevékenységet.

A péceli Fáyak jó gazdák hírében álltak .Több tanyával, szántóval, szőlővel rendelkeztek. A náluk dolgozó emberekről is gondoskodtak. Cselédházakat, iskolát építettek számukra a Fáy tanyán. / a tanya neve ma is él tovább / Az iskola építése 1904 körüli időpontra tehető s működését 1964-ben fejezte be.

Fáy György péceli földbirtokos fivéréntől kapta a telket, amelyre 1910 körül építtette családjá számára a ma is létező kastélyt. A leírások és régi térképek alapján feltételezhető, hogy a mai Fáy kastély építése előtt már állt egy kúria ezen a területen. Galgóczy Károly leírása szerint a Maglódi úton vannak” idős Fáy Béla úr régi urilaka a paraszt házak sora megett emelkedett helyen fenyves ültetvényektől árnyalt díszudvarral, nagy veteményes és gyümölcsös kerttel”..

A kastély Fáy György és családjának otthona volt 1911-től. Gyermekei Erzsébet és Marica Pusztamonostoron születtek, de a gyermekkorukat már itt töltötték

A kastélyhoz 50 hold szőlő tehenészet, szépen rendben tartott birtok tartozott.

A család az I. világháború után a Dunántúlra menekült a rokonokhoz, s a románok foglalták el a házat. Visszatérésük után rendbe hozták a kastélyt. Fáy György halálától /1940/ 1944-ig leánya Fáy Erzsébet irányította a birtokot, majd 1944-ben átadta egy tehetséges bérlőnek. A háború után Marica olasz vőlegényével elutazott Pécelről.. A fent leírtakat a Svájcban élő Fáy Erzsébettől tudtuk meg, aki iskolánkban írt egy hosszabb levelet.

A ma is létező kastély tervezője Schannen Ernő, aki Ybl Miklós építészeti irodájában is dolgozott. Több kastélyt és szállodát is tervezett / Nemzeti Szálló, ...Grünwald szanatórium, Tauffer palota/

Az [eklektikus](#) stílusú kastélyban, a [neobarokk](#) elemek dominálnak.

Tömbszerű aszimmetrikus épület, tetejét manzárdtető fedi.

Főhomlokzatának rizalitján nyílik a főbejárat

Az oromzatot a Fáy család címere díszíti. Baloldali homlokzatán két a fal síkjából előugró csúcsos sisakú torony áll.

A kastélyt egy szép angol stílusban épült kert övezte. A stílusjegyek közül csak néhány fedezhető fel a kertben (geometrikus virágoskert a kastély előtt), oldal sövények.

A parkban szökőkút / ez még ma is megtalálható/ és víz gyűjtő és tároló medencék is voltak. Utóbbiak sajnos ma már nincsenek meg.

A kastély épületében a háború után belső átalakítások történtek, így az eredeti elrendezés lényegesen módosult.. A berendezést, az épület műves részeit, így a szépen faragott fa korlátot is széthordták. a háborút követően. Ma már csak néhány elem található meg belőle.

A nyílászárók nagy része eredeti formájában fennmaradt. A fa lépcsőház, a tartó oszlopokkal szintén eredeti formáját őrzi, csakúgy mint az épület központjában lévő csarnok mennyezeti stukkója. Az ablakokat védő szépen munkált vasrácsok szintén eredetiek.

A kastély parkja 5 ha. körüli volt eredetileg./ ma már csak 3./ A kastélyhoz különböző épületek tartoztak, kocsiszín, mosókonyhák és egyéb kiszolgáló épületek. Ezeket az egységeket az 50-es években fokozatosan átalakították és többségükben lakásokat alakítottak ki. .. A Lélek patakon túli részeket kifaragták.. ,vagyis a kastély parkja az elmúlt évtizedekben egyre zsugorodott.

A rendszerváltást követően sajnos a kastély parkjából igen jelentős területet adott el a város. Az itt lévő hatalmas fák is kivágásra kerültek. A kastélyhoz tartozó melléképületekben kialakított lakásokat is értékesítették.

Pécel városa sikeresen pályázott a kastély tetőszerkezetének felújítására.

2006-2008 között került sor a kastély tetőszerkezetének javítására, s ma már a tetőt szép új cserepek borítják..

A kastély építészeti, iparművészeti értéket egyaránt képvisel. Fellelhetők benne jelentős asztalos, kovácsoltvas munkák. A park évtizedes fáin, madárvilága szintén jelentős természeti értéket képvisel.

A kastély a 2010. év óta műemléki védeltséget élvez.

5. Indoklás az értéktárba történő felvételre.

A Fáy család egyike a legrégebbi magyar nemesi családoknak. Tagjai és leszármazottai is a haza, a haladás a kultúra ügyét szolgálták. Legismertebb közülük Fáy András kinek életútja, tevékenysége példa lehet valamennyi magyar ember számára. A Pécelen élő Fáyak tevékenysége is beleillik ebbe a folyamatba. A helyi földbirtokos Fáy György sok péceli ember számára teremtett munkalehetőséget. A tanyán élő gyermekek számára iskolát hoztak létre, szolgálva az oktatás, művelődés a társadalmi felemelkedés ügyét. De aktívan részt vettek a helyi református egyház működésében is.

Mindezek értékes, példamutató tevékenységek voltak. Egykori otthonuk a „kastély”, ma is, továbbra is jó ügyet szolgál. Sok családjától távol lévő diák számára ad otthont, diákotthonként/ elősegítve a tanulás, szakma szerzési lehetőséget. Mindezen értékekért a kastélyt és a hozzá kapcsolódó parkot az értéktárba való felvételre javaslom.

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):..... Források:

[hu.wikipedia.org/Fáy Cs.](http://hu.wikipedia.org/Fáy_Cs.)

www.kastelyutak

Galgóczy Károly /1896./Péczel község leírása:

Juhász Jenőné /2003./A péceli iskolák története

A Fáy A. iskolában fellelhető írásos dokumentumok

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja.
2. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat.

forrás:

Pécel, 2015. november 17.
Ivánkoviczné Polmüller Brigitta